

РУССКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЪОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходаа кажди тидень. — Прешета за рок 50 дина. на поштова 30 дина. За Америка и други крај 2 долара месец.

Прешету и шаки писма до Редакцији и Управи треба пошлати на адресу: „Руски Новини“ Птичаревић (Югославия).

Наше народне мено.

Гварели зме, же нове наше народне мено Украина, Украински було у наших крајох слабо познате, бо зме жили цалком одгартнүти од нашего народного кореня и позейни розвой народного живота у нашей старей оловщини слабо нам бул познати. Аж кед ше почало ширит наше народне пребудзене по войни, и кед зме особено у наших книжках почали пришошовац висти зос живота нашего народа у Галичини и на Украйни, почала ше у нашим народзе утверждоватъ свидѣнскій же ми едно, еден народ зос украинским народом под Польску и на большевицкѣй Украйни, а ведно зос тим постано у нас баржей познате и наше нове народне украинске мено.

За веліх наших не досе свидомих людзох було то дохуе чудно, поне, цєобичне. То ані не чудо. Предлүто; бо през цали столѣтич, жили ми одзелени од нашего народного темя, народни живот бѣл у нас пред войну скєро цалком замар и Маляре уж думали, же ше ніда кеңей не дзвигнеме. Але дох ми спали, наш народ у своей старей оловщини розвиван ше даљей, борел ше за свойо народни права и за равноправосц з другима народами. А кед ше наш конарчох велького руско-украинского народа у Бачкей и Сриме пребудзел цалком природно, же вон ше такой пригүзель ту мацєрнскому шлю и же од нього муши пагац поживу и животин соки у своїм дашним народним живосц. И лєм у цєслєй звязи зос нашим братами на Украйни, у народней руско-украинскєй едносци може ше наш народни живот розвиванц и дзвиганц, бо то йнго едина природни панєям.

Прєго мушїме ше угнознац зос нашим новым меном, же би наша народна едносц була подкована. Украинске мено не шме нам буц цүдас, аме мушїме вие буц свидоми, же Русини и Украинєц то едено исто, то мено едного истого

народа, ту котрому и ми у Бачкей и Сриме принадаме. Да зазначїме тоту едносц, ми часто хєснүеме обидна мена ведно и гварїме же ми руско-украински народ. И шє мушїме тоту едносц нагнєшовац. Не зрєбїме зме галїбїи нашего старого мєна Русини, аме не шїме ані одрүцовац и нове украинске мено, по котрим нас цали швет позна и шє мушїме знац и памєтац, же тоти два мєна озвнєчує еден кєтї слави и вєльки руско-украински народ.

Нашо народни неприятєлє (медалима и наше власни домашнї одроди «батогаше») права зос нашим меном свою политїку, балакуна наших людзох и навваряко их, да ше прєгоня до Русок а з тим да охажя и свою вирю. Одвад од вири то им пловас, зато су и парүчєри и плагєци. Але народ ше не шме так нїжко спүнїти, да затаї сам себе и свою вирю а шїжко то лєм за волю двох-трох одродох, котри ше дотераз свойого народу галїбєли и нїт за нїго не зробєли. Нїхто их слєви Богу не слуха, бо кажди зна, хто вони и цє бї спєли.

Ми остаєме тото, цо зме и булї: тварди у своей вири и вирини синове свойого вєлького и славного руско-украинского народа. (МФ).

Молитва Господня.

(Крїтїке пояснєнє).

Такого твору, як „Отче наш“, цєт лєсєй у шветскєй лїтературї. Очевїдно, гүторїм на основе того, цо знам: та гоч не цєзнам лїтературу цалого швета, лїак то, цо знам, давалї пєзнаєц так гүторїи. Мїак лєсє прєшвєдчєнє, же молитву Господню не можлї бї уложїц людєски гєнїи. Кєд бї нам Христос Господє ж охажєл Благєлєнїю, лєм молитву „Отче наш“, то бї уж була достаточна прїчїна трїмац Хрїста за „надлюдека“, у рєлїгїїним значєнїю. Алгє: бї уж а теї молитви начїтал, же Творєц теї молитви бул Бог, бо — як гүторєл мабуц Леонардо да Винчї. „Зрєзумїц знача доровнєду“, цаклє цєслєй дахто доровнєує агтєрози, тїа гє црїсїне розумїи. А у „Отче

госпє“ не месцї цїла теологїя и етїка у тїм розумєнїю, у лїкѣ Христос в двох найкєслїих заповїдох „будєте люблїц Господа Бога“ и гүторєц, же ше у нїх находїм цїли закон и шїлїкї пророкї. Сєдем прєсба Господней молитви даєм ше на трї групї у парадку 3 - 4 - 5.

Тот парадок углєдкєв основни теологїї и слїчнє правлї и вїжкї.

1. „да свїтитєлї нїя Твоє“.

Найєслєе означєнє нашого жєвогї: да прєславїємє Бога. Прєто баш тот прєсба стої на першїм месєц. И по вїжкєу: цлєвєк цоту правду, и добродєлїно, рєлє ше бї подава.

2. „да прїйдєтє царєтїє Твоє“.

Друга цїль нашого жєвогї: достац ше до царєтєвїя небєсного. И баш на другїм месєцє слїб-огнєрадєнїє теї правлї и фурїи прєсби, з нїм вїдїно зазначїмє, же ше рєлє подавалє теї правлї и вїзєме ту цїль.

3. „да будєтє воля Твоє“.

До царєтєвїя небєсного лєм ше достац лєм прєя вїполнєванє Божєй волї. Вїполнєвєц волю Богу — у тїм цїла стїка (волює о добрїи). У тїм лїак жрїдло цїлїцнїх чєстїоц: шїлїкє „цїлїомаурїє“.

4. „хлєбъ нашъ насущный дамь намъ днєсь“.

З Божєй волї жївїмє на землї, дає мушїмє андєлїцїц вїжкїцнїц пєдостаткї. И єго Христос нам розкажує молїцї Бога, же бї за нас тотї пєдостаткї не булї прєчєжїи, з нїм вїзвїлїмє своє немощї и нїжкєстї, цо в основнї чєстїцє рєлїгїїного жївогїа.

Тота прєсба трїма баш штрєдок у „Отче нашє“ сїгурнїо не случїбнїо. Першє слєво у Господней молитви „Отче наш“, остатїк — „дукїавнї“ (дїявол). А у лєвїжїи жївоцє находїмє ше до штрєдкєу мєдлї тїма лєома силамї — на врїкєнєй драгї: находїмє ше под влївоом обїдвух тїх силєх и можєме ше найц абу у царєтїє Бога, абу у царєтїє дїявола.

5. „остїви намъ долги наши“.

Почїнаюцї од теї прєсби, отрєсүемє ше од вїдосїцї я дїяволом.

У прєсбах 1—4 имєм на думї глїавнїя дбїра цо їх стєпєнованє, и молїмє ше: дай нам! А у прєсбах 5—7 имєм на думї глїавнїа злїа, исто так цо їх стєпєнованє, и молїмє ше: одлїчь од нас, одрїчь! Зрєбїи грїхї я нїжкєстїє ало, и врєтє на першїм месєцє молїмє за еднїцєнє грїхєх.

По там, же бї наша прєсба не була голєслобїна и мєрєка, Христос вїжє нас зїє слєвомї: „лїкоже и мы остаємєсь...“

6. Другого стїлїи ала спїхүєм, першї нагодї до грїха. И баш ту мєсто за прєбу:

„не введи насъ въ искушеніе“.

Гуторя нам Христосъ молици „не введи“ а не на пр. „освободи насъ (од понусох), а чим дава знакъ, же Богъ знае за наше понуки и ле безъ його волі вои на насъ надходаа. А нахазуе самъ молици насъ, же би тоткъ спокое не постааи пречени на насъ, же би зме не предади при „жизну“.

6. Жридло ала в диявол, цо непрестано меркуе на насъ. Прето молиме:

„но избави насъ отъ лукаво“.

з чимъ признаваме, же Богъ висша сила од диявола, а не ровномощна з нимъ, а сами би зме му не могли ради дати. Закончуемъ з тимъ моливу — прето, бо кажде закончече остави у наметаню познани, Христосъ намъ пактаа, да маме обрацещу увагу на диявола, главнога нашего напратителя, цо доволно оправдани, бо напратителя непрестано треба маме на оку.

Дзедом у шкони момъ книсици тотъ выкладъ Господней молитви на таблички у краткимъ:

Седемъ просби Господней молитви:

3	1	3	
а) се воно Боже	жизненіи хлѣбъ	д) грѣхъ	СЛѢДИТЕ
б) царство Боже		е) спокое	
в) воля Боже		ж) дѣла	

о, Др. І. Костелник.

ДУХОВНИ ЖИВОТ

Наша прадѣдовска вира.

Даскельо слова людзох добрей волі.

Пише: Владика Димитриј.

Уж на време цара Константина у позей престолниці, або якъ тоту престолниці дасподари почали волати: „Нови Рим“, почал ше разиваѣ дача блиск старото Рима. Понеже стари Византъ бул скорей ашельке место, там бул обични владика, котри подпадаа под метрополиту у Гераниї. То не одговедало политикѣ византскихъ царохъ. Вои жадали мацъ такъ владикох, котри бузу мацъ власцъ таку велику, же вона будасъ такъ далеко доходзѣ, якъ далеко доходзела и власцъ византскихъ царохъ. Царове жадали, да моку прѣ своїхъ владикохъ впливацъ на шипцихъ своїхъ поданихъ.

И не прешло длуго време и владикове Цариграда превжали на два власцъ од Гераниїскихъ метрополитохъ, ала вои почала розцѣповати свою власцъ и на шипци Маноазѣйскѣ метрополїи, па и тамти у Африкѣ и такъ почали подкоповати и власцъ давнихъ патриархохъ у Александриї и Антиохїи. Нашлиди теѣ памудрей роботи приносили своєю странама шипци, котри на концу допривадали до церковного роздору.

На томъ основу, же Цариградъ тебже „Нови Рим“, жадали царове а по їхъ жаданю и патриардски владикове уж на другомъ екуменскомъ собору 381. року у Цариграду, да не патриардскому владикови припозначесцъ другога настоятеля у Церкви Христовой а першого на Востоку. Теда ше гуторило лем „о чести“, бо теда шипци признавали, же верховна власцъ надъ палу Церкву припада лемъ Владикѣ Римскому акъ нападничинѣ на престолу св. Петра. Теда шипци ише припознавали, же Римски Владика ма перну и найвисшу власцъ надъ палу Церкву Христову по одреданю самого Исуса Христа, а не прето, же вои Владика старото Рима.

Кедъ Папа дамасъ потвердзовалъ догматски постанови другога екуменского собора, онъ заруцелъ и осуделъ спомнуту постанову собора у Цариграду, цо котрей би ше цариградскому владикови маца припознацъ друга члѣцъ у Церкви Христовой а перна на Востоку. Вои и ясно доказалъ, же таке жадане незаконите и не по духу Церкви. Владикомъ царскей престолниці ше припадао ѣини владикови права у Церкви Христовой.

Ала годъ Папа и заруцелъ тамти постановѣ собора, византски царове їхъ потверджели и заночали зародковати у животу.

Протестъ Папы Дамаса не затримали данї жадани цариградскихъ цѣрхъ а їхъ владикохъ, Року 395. пришло до роздѣленя римского царства на два часци: на восточну зосъ главноимъ местомъ Цариградомъ и на аяходу зосъ главноимъ местима Миланомъ и новѣйше Равенномъ. При теѣй нагоди забрала себе цариградски владикове титулъ патриарха. Ала то ише не булъ конецъ.

У VI. вѣку вжалъ себе цариградске патриархъ Иванъ Постникъ титулъ „искуменски патриархъ“, цо знача „патриархъ цѣлого швета“. Великий Папа Римски Григорий Великий приелъ за себе титулъ: „Слуга слугохъ Божїихъ“. Тото шипци було лемъ дальше готоване на полни роздоръ межи Востокомъ и Заходомъ.

(Далей будзе).

РУСКИ КРЕСТУР.

Понедѣлокъ 26. т. м. одбулъ ше дзвѣткъ и шконица. Предъ испитну комисію, у котрей брѣлъ учасцъ самъ вѣр. владика и председателъ, а якъ писаче о. Д. Микола и о. О. Тимоѣ, ала же и з примирнимъ успѣхомъ тотъ испитъ слѣдуюци дзвѣткъ кандидатѣ: Варшавскѣ Бессермиїтѣ, дзвѣкъ у Старимъ Вербанѣ, Яско Маборова, дзвѣкъ у Новимъ Саду и Миронъ Няради. дзвѣкъ у Бачинѣхъ. Шипци ше зрѣме кандидатѣ совисно добре приотговори такъ, же ихъ успѣхъ булъ гларедикъ осигурани. Ала ше зрѣме златѣцъ и доту у насъ навичайно рѣдку приотговѣ музичней теорїи и софрежованя, яку указалъ о. В. Бессермиїтѣ. У теѣй нагоди ше зрѣме указало, же якъ нужно каждому дзвѣткови кананджану голямъ а главней часци музичней теорїи и софрежованя, же би його шипцима приотговѣ домъ Божїи, ледлохъ приотговорило, а славу Божю увѣкшало.

Новимъ дипломатичнимъ дѣлѣкомъ во мѣстахъ.

БЕРКАСОВО.

Представѣ у Руско-Українскѣй Читальниї. — Дня 28. авг. по Успенїю дала наша Руско-Українскѣй Читальня Владикѣ Народи красну представѣ. Божїемъ дзвѣнѣ шипци кратки представѣ и то „Шаронка“, „Два вука“, „У цѣлѣнствѣ кратки ноги“ и „Глухошени“. Представяло ше у Рускѣй Школѣ. Школа, цо котрей може ше змѣсцити по 170 особи, булѣ

П. Матювичъ:

Богъ своїхъ не зохабѣ.

(Библиїска представѣ у пейцъ дѣтѣхъ)

6. ява. (Скорашнїи и Рувен).

Рувен (прибѣгае): Чий то гласъ? Я по брѣжкохъ дотакма сладимъ и доволумъ Осифа, а теразъ якъ да сомъ учулъ його гласъ и вицѣлку, якъ на умоцъ поволуе. (Ше видѣи Осифа, бо браца межи нимъ и Осифомъ). Цо ше шхѣ? Чи ше дякѣ шправду зробили тому невинному дякѣцу?

Симеон: Шипку шправду не можемо зробити гвѣтому, котри намъ кажли даенъ шпанѣи шправду. Ми му немъ завлачимъ за шипко то-то збо, цо насъ оцови придаа и понадъ насъ ше дзвѣла: Зубъ за зубъ.

Шипци (кромъ Осифа и Рувена): Зубъ за зубъ.

Юда: Можемъ му повѣсти: „З Блосмъ“ за навиче, бо ми шипки аложки. Розтавѣ ше, браца! (Розидзу ше на два боки).

Рувен: Осифе, яки брату! (Скочи ту шлому да го обляпи). Цо з тобу? Ти не гуториши? (Покрочи шавѣдохъ).

Осиф: Шавѣлани сомъ (указе) Рувене, сцѣли да ме закончи (Слуци руки и главу).

Рувен (завинута): Цо? Браца да братѣ аяхолу? То не може буцъ!

Шипци: То шправда.

Рувен! Шипци! Та да ше по шгодѣшѣхъ

обнови зми гвѣто шавѣсци, якъ шавѣсци Каи аабна братѣ Авеля? Ала крѣпъ Авелова причаца до шѣба за шавѣсциомъ и Богъ го книсицелъ. Каи ше завкнѣлъ и страхъ го гонѣлъ од края до края земли, ала шѣдше не вомѣлъ мира. Не боїте ше ви Бога замасци руки своєю з крѣву братѣ швѣдого? (Дзвѣповани слушую глѣни). Докъ а живи, то не будзе (винѣма пошъ и прѣрѣше штрашнѣокъ на Осифовихъ рукахъ). Да ше швейи шѣи шѣи не умѣли дзвѣгати руку на Осифа, кедъ на сѣсѣ (завкнѣе рукави) зосъ шлу мацъ роботи.

Симеон (дзвѣта палицу): Ту не будзе одлучѣвацъ шѣсцъ, ала палица. А ми ше осѣмъ аложили же вои не пойдѣе живи ту оцови. (Рувенъ стана предъ Осифа, да го охрани).

Данъ, Нефалини и Гадъ: Вои не пойдѣе живи ту оцови (дзвѣгаю палицу и приближую ше).

Асуръ, Изахаръ и Завулѣи (дзвѣгаю палицу): З нашихъ рукахъ го не вибѣнѣе.

Рувен (стана предъ шѣхъ и дзвѣгнѣ руку): Чекайце! Теразъ видѣли, же го шпанѣи не можеи, ала шѣслушайце. За нашихъ шѣгѣромъ шѣходѣи ше глѣбѣна студия (долѣна). Кто би до шѣи шпанѣнулъ, не шипко би живи, бо шѣи дѣи шѣго не видѣл. Кедъ ше шѣдумали шѣи, шѣшѣе го до теѣй долѣни, шѣи не замасцие руки своєю з крѣву шѣгѣго рошѣного братѣ. Якъ найштарши братъ, я васъ молишъ, я васъ шѣкнѣидамъ з гвѣтнимъ благословѣомъ Израѣла, котри обѣщани нашимъ ошѣкомъ.

Симеон (Слуци палицу, а такъ и црѣси). То-друге слово.

Юда: И я би могѣлъ на то пристѣи. Главне то, да ше швейи не враци ту оцови и да насъ не завкнѣе зосъ оцѣлого шѣрѣа.

Шипци: На добре, най будзе такъ. (Догварѣю ше живѣ).

Рувен (приходѣи ту Осифу и гутори шѣсци): Ошѣрѣцъ ми, брату, по и шѣ, годъ сомъ на шѣл, шѣстанъ шѣновѣти шѣвоѣ шѣмерѣи. (Шѣлу шѣсци). Я ше з Левїиомъ шѣиномъ зосъ студїи. (Шѣсно). Браца, я не можеи патрицъ тогу жалѣсци. А васъ шѣе разъ молишъ: живѣго го до студїи руци, а далей най управѣи шѣи Богъ. (Шѣховани).

Юда (Приходѣи ту Осифу): Шѣго догварѣли аме ше и на молбу Рувенѣвоу руциме не до студїи и з тимъ шѣи шѣрѣлучѣме живѣотъ за даскелѣи шѣи, докъ не умрѣи од глѣду. А шѣи не шѣредѣи да шѣдѣише з тобу своєю руки.

Симеон: Такъ и лѣшѣе. Будзе мацъ шѣгодѣи у студїи да шѣи ше своєю краснѣи шѣи.

Юда: Брава, далѣе шипци аме аложки! Най умрѣе у студїи?

Шипци: Най умрѣе у студїи!

Юда (шѣиша з Осифа горѣи шѣматѣ): Не забудѣме за шѣматѣ. Шѣише, якъ аме ше догварѣли. Шѣго шѣлѣти замѣчѣме до крѣви а барѣнѣца и од шѣишѣме оцови, а оцѣцъ будзе думѣи, же шѣе роштарѣли фарѣанѣе.

цалком полна так, же успех и морали и материяли бул барз добри.

Заслуга то нашай Пазиматки, котра дзеци виучена представити и виучила их так, же даска одбавела својо ролі без хибки. Чест ей най будзе зато и наше прире поддекована. Два най и дадеј рибя на тям плію, кед ето початок мал так красик успех.

Беркасовань.

ГОСПОДІНЦИ.

† Феброня Салонтай. Вчера при- дала Богу свою племениу душу 16-рочна дівка Феброня Салонтай з Господінцов. Ише в лице у роботох зос дружеством на машини ходяла ацава, черства, весела. Ту ше и похорона и прията ошво на Преображенск. а вешка аме ю випровадзела до земного гробу. Радко таке хованя видаси Господінци як було того. Ода пол залалу иншо випровадзати шаким миду, кде весело покойну Фебронку. Вицня ей слава.

КУЛТУРА РИЦИНУСА.

У нас ше як вецейраа пробовало зос культуру ричинуса, але ште зос слабшим успехом. У найновше време ше у нас, у Бачкей и у Сремле, пробуе шак у великей мере и зос левшим успехом.

Року 1932 була проба, а 1933 року баш вапрони при неповольним времешу поцигнути зос культуру ричинуса добри резултати. У Бачкей на шед зат. голт було 600-800 кило- грами цанкени.

Жем у Бачкей добра за шале ричинуса. Дзе ше родан жито и кукурица там добри и за уродави ричинус.

Жем за ричинусе ше ма так исто прикра- виц як и за кукурицу. Пред ниму треба жем поераи глібоко, же би ше справело полегчене мочаним жидом, да приду до великей глібини жема. Ричинус пага свою моц зос глібини жема а тога моц, цо ма верх жема остава невиха- снована и после ричинуса будзе добре жито. Ричинус ма добре шад на др до яравай орални- ни. Ише ше жерши на яр до аженскей орал- ници и го по мочности теди, кед и кукурицу.

Ма маме два файти ричинусу и то: Та- лпянска и банатска файта ричинусу, ачка ше воне добре одмочанили и даваю дасц ролу. При добрей работи и повольним времешу при- цини од 700-1000 унча зарни. Ричинус ше дварко коша до рока; зос першого кошеня цена 1 метру 250 динари, а зос другого 200 динари. ацале приход од ричинуса ше обраде 2600-3800 динари по гонту. Потрашу ше мо- же хасновати лаж за орину.

За булунци рок 1936., законотук утвори „ОЛЕУМ“ у Нови Саду. Нашене ше доставка на пожитку, так же ше на ажен. враци. Про- паводагель обзани, же будзе рибяц точно по уаутствох и шикох род ма предац фабрики Сабов Вlado.

ЯК МОЖ ПОВНАЦ СТАРОСЦ КОНЯ.

Кед сцеме ошвид як дасек конь старе потребно нам добре познати коньскы зуби, як рошню и як ше мению. Як кажда так и коньскы зуб ма два главни часци: една е вола и вола ше коруна зуба, а други часи уроснути у челу и вола ше корень зуба. Коруня обля- жена зос выцрату и тварду цанкениу. За нас су важни лаж предні зуби на хторих ше старосц и выгледуе. Верх предних зубох при по- вьох ше тронни. И бан тето тронне е най- важныше за розпознание старосца.

Перши зуба, хтора кост добле, волаше ше жидени; вона зованики били, дробни и гладка. Други зуби, хтора почина добивац у третика року волаше ше ставни. Тоти куцик жонка- сти, векше и по даужини браздасти. Предні зуби (о хторих ту бачела) волаше ше релни (бо ражу. — по сербски: секитизи). Тих вст шванц (6 горе и 6 долу). На верху каждого такого зуба або на зубней таблички виходзи ше дуговаста долька (видиме ма як чарну браздачку) Зуб рошише од кореня а тронни ше од верху (на таблички). Прето долька на вер- ху постава шве менша док раж зовницка ко- стае. —

Важныше на приклад шед коньскы зуб та- то на даселіх местох пререзоме. Пререз на верху будзе дуговасти як ваидо; шбудуеши пї- жей будзе округлаиши и так далей док на концу не добивае пререз на три угла, а по- тим и процивно дуговасти (вожни-бука). — Так исто и шед конь в. зуби ше чухаю и тро- ша (ажм помалыши) и од часу до часу мению свой вилатручю. По тим вылатручю и до доліки на верху одредзуеме старосца коня.

(Далей будзе).

История книжки.

Винаход правдывого друкарства.

Хто бул тот, цо перши выдумал складати книжку зос буквками, хтори ше могу преме- сновати и анивати з шима шикими и кельо нам треба? Тут, цо би зос истиня бумажни, да их не одручи, ацале складати ацелікы книжки? Хто ше могел аажжац за такє вельке діло, цо- тре направелю обиди пресирит у шлеме, хотре прицессе, а хотре и бонка прицони владе- честву поваснована хасен; хотре як насупи- ши хлеб потребно жиклому человеку, хотре милоном и шладном отвера родуми и карми дупу человеческу?

Така беша, таки ажантаиши человек бул Иван Гутенберг, хторого швет зна и слави ма винаходлика правдывого друкарства. Вон вы- нашел способ выбавати подиниз буквох з ме- талу, хотри ше могут бари лаже складати до словох и шорикох шлемеі книжки, шед их мож прицелуц на шанери, а познайше разберати и заново складати. Розначаго вол аудумати и прену за вибавачи так насладаних книжок.

Иван Гутенберг ше родзет 24. VI. 1397. у Майнцу у Немешкей.

Гутенберг у початку вырезывал буквы каж- ду обашка. Познейше их почал вылівац з оло- ва у фирмах. То бул шладни, тервалейши выки и асчейше их було рибяц.

Справа за вибавачи буквох на шанери була зробела ма подобу прени. Два зрешени греша, помедза них бул положена груба дре- вена табла, на котру ше кладло поскладани буквы. З верху анови друга груба дска, ко- тра ше спущовала на буквы. Буми помащени в фарбу в шлеме жалом. Валик бул пренаслупи зос скору. Фарба ше правела зос сажни и ожед.

Так бул початок правдывого друкарства.

Тай винаход выдумал Гутенберг дас коло 1440. року у Штраасбургу. Ту аучил кондру- ковац двох штраасбурчаньох Андрия Дригасна и Ханса Риффа.

У 1444. року цоврадеи ше Гутенберг анова до Майнцу и ту провадзела долей ааночате діло.

Розширено нового винаходу.

Розширение друкарства у початку не иншо так швидко, як би ше нааданало. Зос припо- ведаят о початку друкарства виходзи, же тогу роботу трамели у строгей тайни — хто то ачал, не хвалел ше а взо пред шиким. Робоч- ници и помочайши ше подвизали зос пришиву, же не видаю тайни. Гол було так, ипак ше инце за живота Гутенберга почала ширити тога

Осиф: Ало, добри мой днє, чи ти лакеди до- знати яраво? Ах, страшна то шмерц! Але цо сом, цо сом виновата?

Симеон: Не гравч! Але поведа, чя маш ише даше жадане?

Осиф (жалодино оцягне): Жадане? Гей, по- здравце ма отца и брата Вешинца. Але ви то не поведе. (Застане). Ах! Бог най вам ошроси, цо сце на має дзвяти свою руку. (Захрип шїцо з руками).

Юда: Пале, пале! Плакац зна кажда баба Изагаре. Зашуаоне, на роботу! (Изахар и За- вулон држипу Осифа зос спени, а Гал им помага).

Симеон: Гале, Асуре, придце и ви, да по- могоще при шлупчаню до студні. А я бу- дзем чувая стражу. (Виходя).

Дан (Юди): Я иддем зашлац барагце (Виходя).

7. яна. Симеон и Левий.

Левий (уходя на лїви уход): Но, я ше баш виходзет Заправо то не ходзев, але праве шїскане во тям вельким плату,

Симеон: Шїкто не на гонел, да идзем. Пренє ше блукаш без погреби?

Левий: Цо гиторин? (Крочи ту шїему). Цо ше стало?

Симеон: Дораз будаси чуц (Придзе ту деш- ром, отвори их в крочи): Браца, добре сце порихтали шнїшиши).

Юда (вона бини): Порихтали, порихтали.

8. яна. Шнїкы браца без Осифа и Рувена.

Юда (уходя, а за нїм друга): Ступия така глі- бока, же ше ей не видзи дна. Там будас мац натопи наш мали фантаст, да шїбе свою снї.

Левий: Пшешеснїца, цо сце зробеля? Гиторце! Дзе Рувен, дзе Осиф?

Симеон: На жадане нашого кайстаршого бра- та Рувена, руцелк аме Осифа до празней студні, да ше забавя а гадами и гиторерами, и да там шнїе шнїни снї.

Левий: Цитайш, то Рувен ше наказал. Рувен миє послаал, да гледам Осифа и да го гу оцова з драги врадим, да го як фаржанше у человеческей шододби — на аажване. А ма — ви го улапели и ушрещели (застане).

Чуж сом! (Шнїкы ушнїши и слухаю). Пш- цалку моего милого брата Осифа (поцхри). Але шлє захришнети и жалосни, бо приходи зос хлїбока. Пшешеснї брата, муним це ише раз увидати. (Крочи ту аажім дшсром).

Юда (ступи пред шїого). Осиф у нашей власии. (Розшири пред шїм руки). Пренє шнїлей дозволи не приблїшише ше ту шїому. (И други ставлю ту Юди и заверяю му драгу).

Симеон: Слухай, Левий! Долїна у котрей Осиф, хлїбока е 18 вата и поцшолно в шма. Видзип го не может, але гиторин в шїм шмен. (Прошнї шє). Но кед нас жидан, або го бужевит пробовац шнїшиши, пойдаси и ти на главу шїокому премилому брата.

Шнїкы: Так е, так е.

Юда: Ми ше фантаста ошнївобдзели и нег го- ло, коври го шнїши.

Левий: Па шнїце ше голем, да ше од шїого одшїтам. (Криц! Юду и пойдзе).

(Далей будзе).

велька вештина. Алберт Пфистер уж 1450. р. у Бамбержкї друковал добре календари и юшки книжки. То мушен був кединый Гутенбергов помощник.

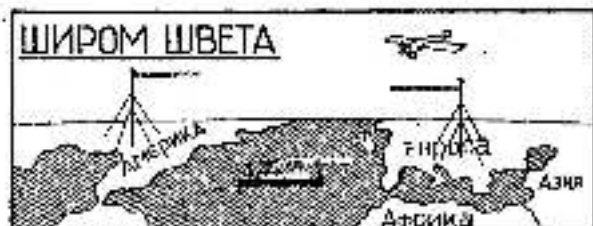
У самей Немецкей друкарство ше не так швидко розвивало. Но познато, же пророк шваец с у чесни, лям не у своєї оцовини — гуторел Христос. Вше то так у шваце, же своєю на аяно признає своєго. Так и друкарство ше значатку розвивало найбаржей у Нурини. Од шницких цудних крайох приходил на перше место Италия. Ту друкарство було на вельким пласу, ту було усовершене и виславиле.

У Французкей уведома друкарство 1470 р. Улрих Геринг в Костанцу. Познише основал другу друкарню у Паризу Петро Каїзер коло 1510. Краль Лудвик XII. засновал 1640. р. державну друкарню. За кратки час ше розширили друкарни по цалей Французкей.

У Автїи основал друкарство Вилїм Кекстак коло 1447. р. Вон друковал у Автїи книжки за котрих требало велько пеняло, але його друка цалком застала за друками других крайох.

Шведским крочайим цило друкарство на заходу. Те не лям на Заходу — даше ше зародило — почало ше бара ширин, але вшадом, же розумна вода за велькей поллади, розходило ше вонко. Не було уж край, наяди би ванаход безмертвого гения Ивана Гутенберга не заблудка.

(Далей будас).

Абесински спор

Иде и тераз в главна брїна шветовой полїтики. Италия нїк не сце поуюдиц, гля невпрестано досега войску и военни материал на абесинску границу, а держава у Женеве лям впрестало не рада, як да абесински спор рина на мирни способ. Англия не уж досе обильно трожи, же виступи проти Италиї, же вона през причини перна нападнї на Абесинїа.

Греческа на краля.

Греческа влада на золо зос Калдарисом послола греческа народ, да на плебисциту, котри ма був у мєнацу новембру, гласа за монархию и да бувия краль Георгий наново медив на гречески престол.

Французка проти цудних роботнїкох.

Французка влада видла наредбу, же зос Французкей муша виселїи аински цудни роботнїци, котри не биваю у Французкей 10 рок и котри ше не окєвали зос Французкїми. По тей наредбї муша ше врати дому и велї шогоса, державляне, котри пошли до французкей глїдає роботу.

Абесинска войска.

Абесински воїцї бара тварди и межу на дельє прейсц пєшо до 60 км. по високим брїгах. За адєсно лям досе адна гарєд кукурнїа. Командант вже идє у битви перни. У каждам батальону вєт авсєлько воїкох облєченїх як абесински цар, да ше так замїст цєпрятельох, бо и сам абесински цар бори ше на фронтї.

Св. Отец одвитує на привит нашого священства и вирних

котри вонї послали до Риму зос пертого Українського Конгрєсу, котри отримовали у Приявору на правлїнк Преображєни т. р.

„Верховни Архїереї бара бул поцєшєни висловом особєного почитаня и сильней вирї грекокатолицких вирних з Болєи и Славонїи, котру вонї авшєдочєли по своїм предїдательству на конгрєсу у шарошу Приявору и вон наложєл Апостолєскеї Муницїатурї у Бєоградѹ да вїдїа юго найсердєчнїше подєкованя шницким, як и апостолєски благослов євїщенству и вирним“.

Прївоинїма тоїк слова велького Папи Пїя XI, да шїакє наше вирни видїа, же його персо облавоє шницких вирних Христєвєй Церквї и ма ше цєви и з найменьшїма, ше ше зони змодїєно з у вирї рошїє.

Французка покнїчка Италиї.

Французка повини пїшу, же Французка Народна Банка даєа Италиї покнїчку од мїлиарду франкох. Крім того обєнає Италиї, же достанє шїє 4 мїлиарди повнїчин.

Фабрики оружїя робїа.

Жанє, же шницкї фабрика оружїя и мушїкї у Чєскей робїа з волу пару. То стої у звязї зос авасносцу, абєсїнєко-италиї, войнї.

Вїбєранїя у Польскей.

В вїдєлю 8. сєпт. булї у Польскей вїборї до парламєнту. Польска євїозицїя вїборї бойкотовала и прєго гласало анїкого 15—20% вїбарьтєльох. Вїбарно и 15 украинских прєсланикох.

Красота нашеї писнї.

(З нагоди концерту на шидялєским кирбаїю).

Зос краснїк шидялєским пїнєвцєго хорѹ з Мїклошевкох бул прєдставєни гєтгорєсин кирбаї у Шидї. И авто тот дєнь оєпанє у малїи сломїну євїдому, кто тот хор слухал.

Перна часть концерту булї заврво у Церквї. Под Службу Божєу шїивал хор под ровнїаньом п. уч Костельнїкка композицїи Борнїялєского, Вєрбїцкєго и другїх. Хор бара вїшїолованї и вїтрамє з оштрєїну кратїку. Дискретнї сопранї, моцнї аїлї вїтїрвалї тєнєри и цємнї басї шїащї шїивалї склїдно, Ишїак вєсєлїї шїивал цєла народ. Церква булї цєвондїа и шїащї з увнїзаньом слухалї краснє шїиванє.

Краснїа уснїл маї и концерт шїивєтских шїиванкох на вєчєр у дворє Рускей Школї. Голє тот концерт булї прємало роєгланиєи, илїк публїкнї булїо бара вєлькє. Хор євїшовїи у євкїонї зос ланїх пїкодрєох шїивал Кєлєссї „Вулнї“, Котнї „Прїлєб же кудєларє“, вєц „Журвалї“, народнї „І шумїть ї гудє“, Куцїанєского „Ої їз жєкурнїчєсь“. Стєпанкє „Яповїт“ и другї украински шїиванкї, Младї бєгослов М. Гирїєвїа ма шїащї условїя за доброго дїрїжєнта. На подаванє толу и дїнїмїчнє шїиванє трєба обрацїц цєлнїйшу увагу.

Охавїлї аме двор Рускей Школї поцєшєнї. Бо краснєа нашеї писнїох оєвоєла шєрдєцї и тїх, но ишїак ту нам лє бара прїхїлївїя. Тот концерт, то булї добра прєонатїцїя нашеї руско-українєскей народнєй идєї.

С. С-п.

Нови бановє.

Бан Дуїдїєвєй бановїнї Васознїк поєтавєвєи до пензїи, а ма новонї банї вєстачєнї Слєпїцєвє Цєвєчєвїч. За нового бана Дуїдїєвєй бановїнї поєтавєвєи Др Марко Пятлїчєн.

Уродвай жїта

єрєз шє уж тєчнє аїа, же у Югославїї того року уродваєо 18 и пол мїлиїонє мєєтєрї жїта, же мїлиїон и 300.000 мєєтєрї мєнєї як євнїл. Уродвай дєвоєє слабїшї од нїтрєанього.

Нови мїнїстер.

Др. Мнїх. Крєк адвокат у Лїоблїанї поєтавєвєи є за мїнїєтєрє бєл портфєлєа. Так єрєз мамє двох мїнїєтєрє Словєнїя Др. Коронєц и Др. Крєк.

Цукровє фабрика у Чернївцї.

уж ичєлєа роботу. Тєрєз рєбнї у шїї 1800 роботнїкох и 50 урєдїїтох. На дєнь прєрєбї тєтє фабрика 240 ватонї рєпї. Рахув шїє, же у тєгорочнєй сєзонї прєрєбї шїє у чернївєскєй фабрицї коло 10.000 ватонї цукровєй рєпї.

Злочїн шїдєного жєндарєа.

У Трєблїно у Словєнїї євїнєи до ванєї карчмї жєндарєкї подварєлїк Лудшак їаїшєвї и шїєлї у карчмї штрєлїцї з рєволєврє. На мєстѹ оєсталї мєртвє євїк дємїкє Фанїкє Пєтєнєр и другї жєндар Мїхєлє Стєвнїовїч. На пєвалїку їаїшєвїк змїєлїлї и одєлїлї до гарєнтї.

Нови мост на Спїи прї Загрєбу.

Каждї хто путєє до Загрєбу аїа, вїбєрє по малї идє жєдєкїнїцє прєє мост на Спїи прєд Загрєбєм. Тот мост бара єлєбє и вєстєї євїанєснєє, же бї шїє аїаїлї, да жєнєїнїцє бара фрїнїкє прєє єлєго прєходєї: Цїрєто шїє уж давнїя рєбнї їа їм, да шїє збудєвє новї мост. Тєрєз влєдєа одрєзєлєа 10 мїлїїонє за будовєнє тєго мостѹ.

Подзєкованє.

Наїцїрїше подзєкованє склїдєлєо пїшо вирнї у Далєскїм Рїтѹ їїнї шїтїрїм шєдрїм дароватєльєм, цє обдаровалї нашѹ цєркву зос краснѹ сумѹ єд 350 Днї. (50+50+50+200).

Бурза

Нови Сад 12. IX. 1935.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Яблєво, Кукурнїцє бачнїа и єрїлєкє, Ярєп бачнїа и єрїлєкє, Олєє, Мѹка 00 новїа, Мѹка чїєлє 2, Мѹка чїєлє 6, Хрємпїлї, Пасулї, Отрубї.

Жертвуйцє на „Фонд Руских Новїнох“.

За рєдїкцїю одповєдї: Др. Францє Дїдовїч, парєх и дєкан у Дїковѹ. Друкує: Бєсєкуїнїєкє Тїхєкарє у Дїковѹ. Вїдєлєа: Мїхєїлє Фїрєк, Пїшчєвєрєкнї.

